

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Kustvisie: stappenplan om de resultaten van het co-creatie(onderzoeks-)traject te verankeren

Samenvatting

De procedure complexe projecten voor Kustvisie werd in juni 2021 door de Vlaamse Regering stopgezet. Er werd toen besloten om via een co-creatie(onderzoeks-)traject de mogelijke alternatieven om de kust, stranden en havens blijvend te beschermen tegen stormen, ook bij 1 meter, 2 meter en 3 meter zeespiegelstijging verder te bestuderen. Dit co-creatie(onderzoeks-)traject loopt in maart 2023 ten einde. De focus van het onderzoek ligt op het beschermen van onze kust tegen overstromingen vanuit zee, maar hierbij wordt zoveel mogelijk naar synergieën met alle functies langs onze kust gezocht. Om de resultaten van het co-creatie(onderzoeks-)traject ook te laten doorwerken, werden verschillende mogelijke instrumenten (en combinaties) onderzocht en besproken met federale dienst Marien Milieu en met Departement Omgeving (Vlaanderen).

Op basis van de verschillende bevindingen wordt verder gewerkt op verschillende sporen:

- Op korte termijn (2023-2024) op Vlaams niveau wordt een **strategisch plan** opgemaakt (en bijhorend strategisch plan-MER, MKBA en geïntegreerd onderzoek), waarin het te verkiezen aaneengesloten 'beschermingslint' langsheen de ganse kust, principieel verankerd wordt, evenals de bijhorende roadmap met kantelpunten en een operationeel actieplan (ondersteund door een instrumentenmix). Het strategisch plan heeft naast bescherming van de kust tegen overstromingen uit zee ook oog voor alle andere functies langs de kust en houdt rekening met beslist beleid.
- Op korte termijn (2023-2024) vragen we om op federaal niveau het voorgestelde beschermingslint, zoals voorzien in het strategisch plan, mee in het nieuwe Marien Ruimtelijk Plan 2026-2034 op te nemen.
- Binnen het beschermingslint wordt daarna naargelang de noodzaak een instrumentenmix ingezet in functie van de (toekomstige) realisatie. Dit kan door middel van locatiespecifieke RUP's of verordeningen, de invoering van een adviesplicht in kader van plannings- en vergunningsprocedures, het instellen van een informatieplicht bij verkopen, ...
- Om efficiëntieredenen worden de procedure van het (Vlaamse) strategische plan en het (federale) Marien Ruimtelijk Plan best zo gepland dat de openbare onderzoeken indien mogelijk samenvallen.

1. INLEIDING EN SITUERING

Op 22 december 2017 nam de Vlaamse Regering de startbeslissing om een 'Kustvisie' te maken volgens de procedure complexe projecten. Deze visie zou focussen op kustbescherming en had als doel een adaptieve lange termijn aanpak voor de bescherming van onze kust op te stellen, waarbij het mogelijk is om **stapsgewijs** in te spelen op de zeespiegelstijging en zo te komen tot een **veilig, gezond en multifunctioneel kustsysteem** dat op duurzame wijze gebruikt wordt. Kustvisie zal daarbij de maatschappelijk meest wenselijke (redelijke) alternatieven identificeren, om onze kust en het achterland ook op lange termijn blijvend (en stapsgewijs) te beschermen tegen stormen, ook bij een mogelijke zeespiegelstijging van 3 meter en waarbij natuuro oplossingen maximaal ingezet worden ter bescherming van onze kust. Deze kustbeschermingsvisie houdt ook rekening met de ruimtelijke, natuurlijke en maatschappelijke context en de andere functies langs de kust (toerisme, natuur, ...). Hierbij wordt rekening gehouden met de vooropgestelde maatregelen in kader van het klimaatadaptatieplan (Kustvisie draagt bij aan de realisatie ervan¹) en de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in de SBZ-H. Het gaat om het vastleggen van een toekomstige kustlijn met bijhorende ruimte, namelijk een toekomstig "beschermingslint", waarin plaats is voor het ontwikkelen van de gepaste kustbescherming. Het project heeft betrekking op de volledige lengte van de kustzone inclusief de havens (67km) en op de 10 kustgemeenten.

Op 25 juni 2021 zette de Vlaamse Regering de procedure complexe projecten stop voor het project Kustvisie. Tijdens deze procedure bleken het hoge abstractieniveau en sommige voorgestelde oplossingsrichtingen op weerstand bij vele actoren te botsen, doordat al op een vrij vroeg moment in de procedure met maatschappelijk gevoelige alternatieven in openbaar onderzoek moest gegaan worden met een alternatievenonderzoeksnota om de "redelijke alternatieven" te bepalen. Er werd toen gekozen om via een aangepast co-creatietraject eerst met alle relevante stakeholders het al gevoerde onderzoek verder te zetten en tot een voorstel van redelijke alternatief/ven te komen, alvorens een nieuw proces op te starten.

Het co-creatie(onderzoeks-)traject startte op 25 november 2021 met een eerste "werkbank" met alle relevante stakeholders. De laatste "werkbank" is voorzien op 9 maart 2023. Concreet werden en worden volgende stappen genomen:

Stap 1: Het Kader van Ambities beschrijft waaraan het toekomstige beschermingslint moet voldoen. (werkbanken november '21 – februari '22)

Het Kader van Ambities heeft de volgende 4 hoofdambities:

- Een **beschermend** lint: Eén aaneengesloten, adaptief, veerkrachtig en robuust lint dat de huidige Vlaamse kust continu beschermt tegen een potentiële zeespiegelstijging tot + 3m.
- Een **toekomstgericht** lint: Het toekomstgerichte lint houdt rekening met de diverse systemen langsheen en dwars op de kust - dankzij haar adaptiviteit kunnen systemen meegroeien.
- Een **aantrekkelijk** lint: Dankzij haar ruimtetreërende vermogen, rijgt het lint de stedelijke, historische, toeristische-recreatieve en landschappelijke kralen langsheen de kust fysiek aaneen - zonder afbreuk te doen aan hun eigenheid. Daarmee draagt het lint bij aan de beleving én internationale uitstraling van de kust.
- Een **haalbaar** lint: Een betaalbaar, juridisch haalbaar én gedragen lint.

Aan elke hoofdambitie werden ook 3 tot 5 subambities gekoppeld. In totaal werden 15 subambities met alle stakeholders overeengekomen.

¹ Zie blz 45 van het klimaatadaptatieplan 2021-2030, <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/klimaat-en-milieu/klimaat/vlaams-klimaatadaptatieplan>

Stap 2: Het Evaluatiekader vertaalt de doelstellingen en de ambities in meetbare evaluatiecriteria. (werkbanken november '21 – februari '22)

Stap 3: Het geïntegreerd ontwerp van de alternatieven krijgt vorm, met aandacht voor co-creatie. (Werkbanken Maart '22 – april '22)

Stap 4: Via een Evaluatiekader gebeurt een 1^e evaluatie en afweging van de alternatieven op hoofdlijnen. (werkbanken mei – juni '22)

Stap 5: Optimaliseren overblijvende kansrijke alternatieven, i.f.v. een opbouw van het beschermingslint. (werkbanken juli – oktober '22)

Stap 6: Kansrijke alternatieven worden, na optimalisatie, geëvalueerd (kwalitatief en ev. kwantitatief), de 2^e evaluatie, en opnieuw afgewogen (werkbanken november '22 – februari '23)

Stap 7: Resultaten worden voorgelegd aan de Vlaamse regering, m.i.v. de redelijke alternatieven. (planning: februari - maart 2023)

2. STRATEGISCH PLAN + MARIEN RUIMTELIJK PLAN + (GEBIEDSGERICHTE) INSTRUMENTENMIX

Om de kustbeschermingsvisie op terrein te realiseren, worden volgende stappen vooropgesteld om de resultaten van het co-creatie(onderzoeks-)traject te realiseren:

A) op korte termijn (2023-2024)

- een Vlaams strategisch plan kustbescherming (met het te verkiezen 'beschermingslint' en bijhorende *roadmap* met het eerste actieplan bv. voor de periode 2025-2034),
- vraag tot opname van het 'beschermingslint' in het Marien Ruimtelijk Plan 2026 tot 2034

B) op middellange en lange termijn

- wanneer nodig een herziening van het beschermingslint en/of de roadmap en/of een nieuw actieplan van het Vlaams strategisch plan
- een gebiedsgerichte instrumentenmix voor de realisatie van de vooropgestelde acties.

Vlaams strategisch plan:

Via een generiek "**strategisch plan**" kan voor een alternatief gekozen worden om onze kust adaptief te kunnen blijven beschermen tegen stormen, ook bij 1m, 2m en 3m zeespiegelstijging met bijhorend beschermingslint, roadmap, (korte- en middellangetermijn-) acties...

Het strategisch plan houdt rekening met de ruimtelijke en maatschappelijke context en de andere functies langs de kust (toerisme, natuur, ...), in het bijzonder de vooropgestelde maatregelen in kader van het klimaatadaptatieplan en de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in de SBZ-H.

Het beschermingslint omvat de ruimte langsheen de volledige kust die (mogelijk²) nodig zal zijn om beschermingsmaatregelen te nemen tegen overstromingen vanuit zee tot en met 3 meter zeespiegelstijging en waarbij natuuroplossingen maximaal ingezet worden ter bescherming van onze kust. Binnen dit beschermingslint kunnen zones aangeduid worden die toelaten verder te specificeren welke (types van) maatregel(en) in elke zone (mogelijk) toegepast zullen worden.

Via de opmaak van een roadmap zal voor elke locatie/zone langs de kust een zicht zijn welke zeespiegelstijgingsniveaus kantelpunten vormen waarop actie ondernomen moet worden en op het

---

² Op sommige locaties zal het momenteel nog niet mogelijk zijn om tot en met 3 meter zeespiegelstijging voor één oplossingsrichting te kiezen, maar zullen er nog meerdere oplossingsrichtingen over blijven, elk met een verschillende ruimtelijke voetafdruk. En ook als er wel voor één oplossingsrichting al gekozen kan worden, kan de breedte van de uitvoering nog niet tot op de meter momenteel bepaald worden aangezien dit afhangt van het gekozen type maatregel.

type maatregelen (hard (dijk), zacht (duin), combi, sluis, stormvloedkering, stormmuren, ophoging kaaimuren,...) en de dimensies per type maatregel waartussen nog kan gekozen worden binnen het gekozen alternatief voor³ elk kantelpunt.

Op korte termijn kan gewerkt worden met een (korte- en middellangetermijn-)actieprogramma voor een bepaalde periode of tot een bepaalde zeespiegelstijging (de zogenoemde kantelpunten).

De procedure kan verlopen via de “**generieke procedure**” voor het strategisch plan en Plan-MER. Die bestaat uit een “kennisgeving”, m.n. een beschrijving van het voorgenomen plan en een voorstel van de wijze waarop het milieuonderzoek zal uitgevoerd worden. Vervolgens wordt er advies gevraagd over de kennisgeving en krijgt het publiek de mogelijkheid om te reageren via een terinzagelegging in de gemeentes binnen het studiegebied. Daarna volgt de opmaak van de plan-MER volgens de richtlijnen van het team MER (Vlaams), opmaak van een MKBA, geïntegreerd onderzoek en de opmaak van het strategische plan zelf. Al die zaken worden in openbaar onderzoek gebracht. Na aanpassing op basis van de ingebrachte bezwaren en opmerkingen, wordt de plan-MER door het team MER goedgekeurd en wordt het strategisch plan door de Vlaamse regering goedgekeurd.

Marien Ruimtelijk Plan (federaal):

Het huidige Marien Ruimtelijk Plan (MRP) 2020-2026 wordt in de periode 2023-2024⁴ herzien en zal resulteren in het nieuwe Marien Ruimtelijk Plan 2026-2034. Het Marien Ruimtelijk Plan omvat het volledige Belgisch Continentaal Plat. De delen van het beschermingslint die vallen binnen het (huidige⁵) Belgisch Continentaal Plat worden best in het volgende MRP ruimtelijk mee verankerd.

Voor de nodige onderbouwing dient hiervoor een (plan-)MER opgemaakt te worden. Desgevallend kan het plan-MER van het Vlaams strategisch plan hiervoor gebruikt worden. Het ontwerp plan-MER dient dan tegen midden 2023 opgemaakt te zijn opdat dit tijdig aan de federale diensten i.k.v. het MRP aangeleverd kan worden.

Gebiedsgerichte instrumentenmix:

Aanvullend kan er bij de uitvoering van de (korte- en middellangetermijn)actieprogramma's een beroep gedaan worden op een **gebiedsgerichte instrumentenmix** van (ruimtelijke plannings)instrumenten op maat (rup's, verordeningen, de invoering van een adviesplicht in kader van plannings- en vergunningsprocedures, het instellen van een informatieplicht bij verkopen,...).

Voorstel van planning procedures op korte termijn (2023-2024):

Er wordt voorgesteld om via de generieke procedure tussen maart 2023 en eind 2024 het eerste Vlaamse strategisch plan i.k.v. Kustvisie op te maken.

In februari – maart 2023 dient de Vlaamse regering een “startbeslissing” te nemen hierover. De “Kennisgeving” met het voorstel van redelijke alternatieven dient in het voorjaar 2023 ter inzage gelegd te worden en tegen eind 2023 dient de ontwerp plan-MER opgemaakt te zijn om de nodige onderbouwende input voor het Marien Ruimtelijk Plan tijdig aan het federale niveau over te kunnen maken. De federale overheidsdiensten wensen immers al het MRP 2026-2034 begin 2024 ter goedkeuring aan de federale regering voor te leggen.

Tegen eind 2024 zal de Vlaamse regering haar goedkeuring aan het strategisch plan kunnen geven.

³ Om tijdig de gekozen maatregel te realiseren moet een aantal jaar voor het kantelpunt de beslissing genomen worden. In de roadmap zal per type maatregel aangegeven worden hoeveel jaar voor elk kantelpunt minimaal de beslissing genomen moet worden.

⁴ Gezien de federale verkiezingen in mei 2024 en de verwachting dat de vorming van de volgende federale regering wel eens lang zou kunnen zijn en gezien een regering in lopende zaken mogelijk het nieuwe MRP niet zal willen of kunnen goedkeuren, opteren de federale diensten ervoor om versneld het volgende MRP op te maken in de periode februari 2023 – februari 2024.

⁵ Waar op termijn beschermingsmaatregelen leiden tot de creatie van “nieuw” land, zal Vlaanderen “uitbreiden”. De 3 nautische mijlzone van het Belgisch Continentaal Plat zal dan zeewaarts verschuiven.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,
L PEETERS